

POLSKA ORGANIZACJA PRACODAWCÓW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

POPON/17/2018

Warszawa, dn. 20.02.2018r.

Sz.P. Izabela Katarzyna Mrzyglocka
Przewodnicząca
Podkomisji stałej do spraw osób
niepełnosprawnych

Szanowna Pani Przewodnicząca,

W odpowiedzi na zgłoszony na posiedzeniu podkomisji stałej do spraw osób niepełnosprawnych w dniu 6 lutego br. postulat przesłania uwag do projektu nowelizacji ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (druk 2215) Polska Organizacja Pracodawców Osób Niepełnosprawnych przekazuje stanowisko do projektu.

POPON z zadowoleniem przyjmuje próbę odpowiedzi na jeden z postulatów zgłaszanych przez pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne w zakresie systemu ulg we wpłatach na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Niestety obecnie procedowany projekt w minimalnym zakresie wychodzi naprzeciw zgłaszanym przez pracodawców trudności w tym zakresie, może wprowadzać dodatkowe dla nich obciążenia biurokratyczne jak i całkowicie pomija inne obszary funkcjonowania systemowych rozwiązań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych. POPON stoi również na stanowisku, że w projekcie brak jest systemowego podejścia do zmian czego najlepszym przykładem są punktowe, bez gwarancji finansowania, propozycje w zakresie warsztatów terapii zawodowej nie odpowiadają na potrzeby w zakresie realnych trudności w ich działalności czy oczekiwaniom jakie są przed nimi stawiane. Projektowi brakuje również uzasadnienia dla niektórych propozycji oraz zawiera niepełną ocenę skutków jakie zmiany mogą wywołać. Należy również zaznaczyć, że część projektowanych rozwiązań pojawiło się niejako przy okazji realizacji planowanych w Programie kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” działań. Takie wprowadzanie istotnych zmian m.in. dla pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne wydaje się nieuzasadnione. Podkreślenia wymaga również fakt, że szerokie konsultacje jakie były prowadzone na spotkaniach organizowanych przez stronę rządową w minimalnym stopniu obejmowały konkretne propozycje przepisów oraz nie były kierowane do środowiska pracodawców. Niestety jest to kolejny przykład częstego pomijania głosu pracodawców a to oni odgrywają istotną rolę w wdrażaniu rozwiązań i to ich doświadczenie może się przełożyć na ich faktyczny sukces. W związku z powyższym POPON miał możliwość wyrażenia opinii pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne dopiero w trybie konsultacji publicznych, które w minimalnym zakresie wpłynęły na ostateczny kształt zaproponowanych zmian. Dlatego inicjatywa parlamentarzystów z posiedzenia podkomisji zasługuje na najwyższe uznanie.

W zakresie propozycji zmian, które będą wpływały na sytuację pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne znaczenie ma częściowe zniesienie obowiązku wystawiania informacji, które zostanie zastąpione wystawianiem dokumentów na wyraźne żądanie nabywcy. Propozycja ta była zgłaszana przez środowiska pracodawców niemniej

POLSKA ORGANIZACJA PRACODAWCÓW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

zaproponowana forma budzi duże wątpliwości, co do wpływu na obciążenia biurowe. W pierwszej kolejności niezbędne jest doprecyzowanie przepisów, tak aby nie mogły stanowić w przyszłości pola dla zbytecznych sporów prawnych, w szczególności w zakresie obowiązków wystawienia przez sprzedającego informacji, na żądanie nabywcy złożone po terminie, w którym będzie mógł ją wykorzystać. Należy również zdecydowanie uprościć procedury powiadamiania o możliwości złożenia oświadczenia i wystawienia na jego podstawie informacji (proponując dodawanie przepisu art. 22 ust. 1a - w projekcie art. 1 pkt 9a). Z analizy POPON wynika, że zaproponowana formuła informacji przekazywanej wraz fakturą skutkować będzie zawarciem w niej szczegółowej instrukcji składania oświadczeń i wykorzystywania informacji co sugeruje użyte w projekcie sformułowanie o konieczności przekazywania przez sprzedającego „informacji o zasadach nabywania i korzystania z obniżenia wpłat”. W opinii POPON to nie sprzedający powinien instruować o zasadach skorzystania z obniżenia a informacja przekazywana wraz z fakturą powinna być możliwie krótkim komunikatem. Należy również podkreślić, że projektodawca nie precyzuje co oznacza zwrot o przekazywaniu „wraz z fakturą”, co może stanowić olbrzymie pole do dowolnej interpretacji przepisów a należy zaznaczyć, że nie wypełnienie tego obowiązku przez sprzedającego skutkuje sankcjami finansowymi. Projekt posługuje się również terminami, które nie znajdują uzasadnienia w stosunkach pomiędzy nabywcą a sprzedającym używając zamiast oświadczenia, np. „o chęci otrzymania informacji” sformułowania „o zamiarze korzystania z prawa do obniżenia”.

Należy również podkreślić, że projektodawca nie pokazał realnego wpływu i, co gorsze, podstaw z których wynika, zmiana w zakresie wysokości obniżenia wpłat. Zmiana w tym zakresie będzie mogła wywołać negatywny wpływ na podmioty z szeroko rozumianego sektora społecznego, jak np. zakłady aktywności zawodowej czy spółdzielnie socjalne, których model działania nie opiera się wyłącznie na zasadach komercyjnych ale w oparciu np. o model społecznej odpowiedzialności biznesu i wybór ich jako kontrahenta oparty jest również na możliwych pozacenowych zachętach. Zmiana ta będzie mogła wpływać także na podmioty o dużej koncentracji zatrudnienia osób niepełnosprawnych, w szczególności o najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, jak spółdzielnie inwalidów.

W uzasadnieniu projektu, jak i w ocenie jego wpływu brakuje również informacji o tym w jakim zakresie ulga we wpłatach na PFRON jest wykorzystywana - w szczególności w odniesieniu do limitów jej wykorzystania w stosunku do proponowanych rozwiązań. Projekt milczy również na temat wykorzystania środków, których pozyskanie mogłyby wynikać z wprowadzonych zmian.

Należy również rozważyć zasadność istnienia, w zakresie obniżenia wpłat na PFRON, innych niż za świadome złamanie prawa, np. z tytułu zawyżenia wysokości obniżenia wpłat, sankcji dla pracodawców skutkujących wpłatami na rzecz PFRON. Kwestia wystawienia informacji o kwocie obniżenia czy jej wykorzystywania jest w głównej mierze kwestią stosunków pomiędzy podmiotami gospodarczymi i nie powinna być dodatkowo obciążana postępowaniami administracyjnymi.

POLSKA ORGANIZACJA PRACODAWCÓW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Kolejnym proponowanym w projekcie rozwiązaniem, które będzie miało realny wpływ na pracodawców jest zmiana w zakresie postępowań administracyjnych obejmujących przepisy wspierające aktywność zawodową osób niepełnosprawnych. Zmiany te mogą wywołać negatywne skutki przez realną utratę wpływu ministra na działalność PFRON. Należy podkreślić, że pozostałe tryby przewidziane w postępowaniu administracyjnym nie zapewniają takiego wpływu ze względu na swój incydentalny i nadzwyczajny charakter. Rozstrzygnięcia sprawy przed ministrem, poprzedzone konieczności wnikliwego ich rozpatrzenia i często szerokiego, skomplikowanego ich zakresu stanowią skuteczny filtr przed negatywnymi skutkami mylnego stosowania prawa. Wielokrotnie minister wskazywał na nieprawidłowe działania PFRON, choćby w zakresie uzależniania otrzymywania dofinansowań od opłacania składek na ubezpieczenia społeczne wszystkich pracowników czy błędy formalne w wydawanych decyzjach co skutkowało pozytywnym zakończeniem spraw bez konieczności ponoszenia kosztów postępowań sądowych. Zwrócić również należy uwagę, że wielokrotnie już istniały istotne rozbieżności w zakresie interpretacji przepisów ustawy w różnym czasie. Zmiana w tym zakresie spowoduje utratę możliwości obiektywnego spojrzenia przez najwłaściwszy w tym zakresie organ, na każdą sprawę a kluczem do ochrony praw stron postępowania nie powinna być wyłącznie możliwość skierowania sprawy na drogę sądową, co sugeruje uzasadnienie. Dodatkowo z uzasadnienia do projektu nie wynika tak naprawdę co stoi za zmianą i czy np. to kwestie organizacyjne w ministerstwie powinny mieć wpływ na sytuację stron postępowania.

Ewentualna zmiana trybu postępowań administracyjnych przewidzianych w ustawie powinna zostać poprzedzona pogłębioną analizą dziś stosowanych procedur i mieć podstawy do jej wprowadzenia, np. w zakresie udziału prawidłowo ocenionych rozstrzygnięć organu pierwszej instancji czy eliminacji powtarzających się w nich błędów. Zaproponowana zmiana może wpłynąć negatywnie na sytuację pracodawców zatrudniających osoby niepełnosprawne, jak i całą aktywność zawodową osób niepełnosprawnych jako wprowadzana zbyt pochopnie i bez odpowiedniego czasu na jej przygotowanie. Należy również podkreślić, że projektodawca nie wykazuje wpływu tej propozycji na funkcjonowanie PFRON, np. w zakresie zasobów niezbędnych do jej realizacji.

Wydaje się, że proponowane zmiany w najmniejszym stopniu odpowiadają na istotne problemy pracodawców, mogą wprowadzić kolejne, niczym nieuzasadnione obciążenia biurokratyczne czy wręcz wywołać chaos w systemie wspierającym całą aktywność zawodową osób niepełnosprawnych. Propozycje zawarte w projekcie nowelizacji wymagają dyskusji i przemyślenia tak aby ich wpływ na aktywności zawodową osób niepełnosprawnych był jednoznacznie pozytywny.

Ponownie dziękując za możliwość wypowiedzenia się w sprawie POPON deklaruje realny udział w tej dyskusji i wypracowywaniu optymalnych rozwiązań.

Z wyrazami szacunku,

Jan Zając

Prezes Zarządu